

प्रथमसङ्कलनात्मकं मूल्याङ्कनम्-

विषय- संस्कृतम्

कक्षा- षष्ठी

ब्लू प्रिंट

खंड	विषयाः	प्रश्नप्रकाराः	प्रश्न संख्या	प्रश्न काः	अभ्युक्ति
क) अपठित अवबोधनम्	पठनावबोधनम् एक अनुच्छेदः	लघू- तरात्मकाः बहु विकल्पात्मकाः	1	6	
ख) रचनात्मकं कार्यम्	चित्रामणि आधृत्य वाक्य रचना पदानि आधृत्य वाक्य रचना	लघूतरात्मकाः	2	4. 5	
(ग) अनुप्रयुक्तम् व्याकरणम्	वर्णसंयोजनेन पद निर्माणम् पदवर्णाविच्छेदं वर्णानाम् परिचयः वाक्य परिवर्तनम् कर्तृपदैः रिक्त स्थानपूर्तिः	लघूतरात्मकाः	5	4 4 2 4 4	
(घ) पठित अवबोधनम्	गधांशधृतानि प्रश्नानि वचन परिवर्तनम् पदैः रिक्तस्थान पूर्तिः यथायोग्यानाम् शब्दानाम् मेलनम्	लघूरात्मकाः दीर्घ- उतरात्मकाः		2 4 4 6 5 5	
			पूर्णांकः		

प्रथमसङ्कलनातमकं मूल्याङ्कनम-

विषय- संस्कृतम

कक्षा- षष्ठी

समयावाधि- सार्धहोराद्वयम

पूर्णाङ्कः- 60

प्रश्नोत्तर पुस्तिका

नाम ..... क्रमाङ्कः .....

वर्गः..... दिनाङ्कः.....

प्रापताङ्काः ..... निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम.....

खण्डाः

क	ख	ग	घ	पूर्णाङ्काः
6	10	18	26	60

निर्देशाः

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम

- (क) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।
(ख) उत्तराणि अस्यामेव पुस्तिकायाँ निर्दिष्ट स्थानेषु लेखितव्यानि।
(ग) अन्यव कुत्रापि लिखितेभ्यः उत्तरेभ्यः अङ्काः न प्रदास्यन्ते ।

खण्ड - 'क'

अपठित अवबोधनम

1. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तरत-

वने एकः भिक्षुकः अस्ति। सः प्रतिदिनं भिक्षायै नगरं गच्छति । एकदा एका महिला तस्यै विषाक्तां रोटिकां यच्छति । सः तां रोटिकां स्वकुर्यं नयाति। मध्याह्ने एकः बालकः सुर्यस्य तापेन मूर्च्छितः अभवत्। सः भिक्षुकः अचिन्तयत यत बालः क्षुधापीडितःअस्ति सः तां रोटिकां तस्यै अयच्छत जलम आपि च अयच्छत । बालः जलं पीत्वा रोटिकाम् अखादत प्राणान् अत्यजत । तदा बालस्य माता आगच्छत्। सा महिला सा एव आसीत् या भिक्षुकाय रोटिकाम् अयच्छत्। अतः सत्यमेव कथितम् “यथा कर्म तथा फलम्” इति ।

- (क) एक पदेन उत्तर ½ X 4 = 2
- (i) बालः कस्य तापेन मूच्छितः अभवत् ?
उत्तर .....
- (ii) कः अचिंतयत् यत् बालाः क्षुधापीडितः अस्ति ?
उत्तर .....
- (iii) भिक्षुकः रोटिकां कुत्र नयति?
उत्तर .....
- (iv) बालाः रोटिकां खादित्वा कान् अत्यजत्?
उत्तर .....
- (ख) पूर्ण वाक्येन उत्तरत- 1 X 2 = 2
- (i) भिक्षुकः बालाय किम् किम् अयच्छत्?
उत्तर .....
- (ii) सा महिला का आसीत् ? +
उत्तर .....
- (ग) विकल्पात् शुद्धम् विकल्पम् चित्वा निर्दिष्ट- स्थानेषु लिखत 1 X 2 = 2
- (i) 'रोटिकाम्' इति पदस्य बहुवचने रूप भवति-
(क) रोटिकान् (ख) रोटिके (ग) रोटिकाः (घ) रोटिका
उत्तर .....
- (ii) 'भुक्षुकाय' इति पदे विभक्तिः अस्ति-
(क) तृतीया (ख) पच्यमी (ग) द्वितीया (घ) चतुर्थी
उत्तर .....

खंड - 'ख' (रचनात्मक कार्यम्)

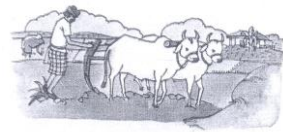
- 2 चित्रम् दृष्ट्वा उत्तरं लिखत 1 X 4 = 4

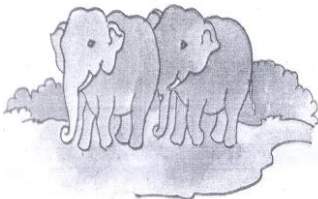
(i)

(ii)

(iii)

(iv)

3

अधोलिखितानि पदानि आधृत्य सार्थकानि वाक्यानि रचयत

1 X 6 = 6

यूयम्	लेखं	पश्यामि
वयम्	शिक्षिकां	रचयामः
युवाम्	दूर्दर्शनं	कथायित्यथः
अहम्	कथां	पठित्यावः
त्वम्	पुस्तकं	लेखित्यसि
अवाम्	चित्राणि	नंस्यथ

(i)

(ii)

(iii)

(iv)

(v)

(vi)

खंड ग- अनुप्रयुक्त व्याकरणम्

4

वर्णसंयोजनं कृत्वा पदं कोष्ठके लिखत

1 X 4 = 4

यथा- प्+ अ+र्+ण्+अ+य् =

पर्णम्

(i) च्+ अ+ ष्+ अ+ क्+ अः = (ii) ग्+आ+य्+अ+न्+त+इ= (iii) घ्+अ+ट्+इ+क्+आ = (iv) ख्+अ+न्+इ+त्+र्+अ+म् =

5

पदानां वर्णविच्छेदं कुरुत--

1 X 4 = 4

यथा- कोकिले= क्+ओ+क्+इ+ल्+ए

(क) चटके= .....

(ख) छुरिका = ...

(ग) उपनेत्रम् = ...

(घ) पुस्तकम् = ...

6

विकल्पात् शुद्धं विकल्पम् चित्वा निर्दिष्ट - स्थानेषु लिखत-

1 X 2 = 2

(क) अंतस्थ वर्णानां संख्या भवति-

(i) त्रयः

(ii) पच्य

(iii) चत्वार

(iv) द्वौ

(ख) 'म' अस्ति -

(i) स्पर्श व्यंजन

(ii) संयुक्त व्यंजन

(iii) अंतस्थ

(iv) स्वर वर्ण

7. (क) निर्देशानुसारं परिवर्तन कुरुत - 1 X 4 = 4

यथा- अहं क्रीडामि।- (बहुवचने)- वयं क्रीडामः ।

(i) अहं नृत्यामि। (बहुवचने) - .....

(ii) त्वम पठासि। (बहुवचने) - .....

(iii) अस्माकं पुस्तकानि । (एकवचने) - .....

(iv) युवाम् जच्छथः । (एकवचने) - .....

(ख) मज्जूषातः कर्तृपदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत 1 X 4 = 4

लेखिका, बालकः, सिन्हाः, त्रिचक्रिका

(i) ..... पश्याति ।

(ii) ..... लिखाति ।

(iii) ..... गर्जति ।

(iv) ..... चलति ।

खंड - घ पठित अवबोधनम्

8. अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत- ।

एषः समुद्रतटः । अत्र जनाः पर्यटनाय आगच्छन्त । केचन तरङ्गैः क्रीडांति। केचन च नौकाभिः जलविहारं कुर्वन्ति। तेषु केचन कंदुकेन क्रीडांति । बालिकाः बालकाश्च बालुकाभिः बालुकागृहं रचयन्ति। मध्ये- नध्ये तरङ्गाः बालकागृहं प्रवाहयन्ति । एषा क्रीडा प्रचलति एव समुद्रतटाः न केवलं पर्यटनस्तानानि । अत्र मत्स्यजीविनः अपि स्वजीविकां चालयन्ति।

प्रश्नः

$\frac{1}{2} \times 4 = 2$

(क) एकपदेन उत्तरत

1. बालुकाभिं गृहं के प्रवाहयन्ति?

उत्तर .....

१. केचन जनाः केन क्रडांति ?

उत्तर .....

२. मत्स्यजीविनः कां चालयन्ति

उत्तर.....

३. केचन जनाः नौकाभिः किं कुर्वन्ति ?

उत्तर.....

(ख) पूर्ण वाक्येन उत्तर

2 X 2 = 4

१. बालकाग्रहं के- के रचयंति?

उतर.....

२. जनाः समुद्रतटं किमथर्म आगच्छंति ?

उतर.....

09. भिंप्रकृतिकं पद चित्वा निर्दिष्ट- स्थानेषु लिखत

1 X 4 = 4

१. गङ्गा, लता, यमुना, नर्मदा

उतर.....

२. उधानम्, कुसुमम्, फलम्, चित्रम्

उतर.....

३. लेखनी, तूलिका, चटका, पाठशाला

उतर.....

४. आम्रम्, कदलीफलम्, मोदकम्, नारङ्गम्

उतर.....

10. एकवचनपदस्य बहुवचनपदम्, बहुवचनपदस्य एकवचनपदम् च लिखत-
यथा-

6

एषः	एते
सः	.....
ताः	.....
त्वम्	.....
एताः	.....
तव	.....
अस्माकम्	.....

11. मज्जाषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

5

बडोपसागरः, प्रायद्वीप, पर्यटनाय, क्रीडा, सङ्गमः

I. कन्याकुमारीतटे त्रयाणाम् सागराणां ..... भवति ।

II. भारतदेशः ..... इति कथ्यते।

III. जनाः समुद्रतटं ..... आजच्छिन्त।

IV. बालेभ्यः ..... रोचते।

V. भारतस्य पूर्वदिशायां ..... अस्ति ।

12. यथायोग्यम् योजयत -

5

समुद्रतटः	जानाय
क्रीडनकम्	पोषणाय
दुग्धम्	प्रकाशाय
दीपकः	पर्यटनाय
विधा	खेलनाय

प्रथमसङ्कलनातमकं मूल्याडकनम-

विषय- संस्कृतम

कक्षा- षष्ठी

नाम ..... क्रमाङ्कः .....

	खंड- क				खंड- ख			खंड- ग						खंड- घ								
	1(क)	1(ख)	1(ग)	योग	2	3	योग	4	5	6	7(क)	7(ख)	योग	8(क)	8	9(ख)	10	11	12	योग	सम्पूर्ण	योग
अंकाः	2	2	2	6	4	6	10	4	4	2	4	4	18	2	4	4	6	5	5	26	60	
प्राप्तांक																						

प्राप्तांक शब्देषु.....

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

प्रथमसङ्कलनातमकं मूल्याङ्कनम्

विषय- संस्कृतम्

कक्षा- षष्ठी

अंक योजना

खंड: 'क' .

1(क)	एकपदेन उतरत -	$\frac{1}{2} \times 4 = 2$
	I. सुर्यस्य II. भिक्षुकः III. स्वकुटारम् IV. प्राणान्	
(ख)	I. भिक्षुकः बालाय रोटिकां जलं च अचच्छत् II. सा महिला सा एव आसीत् या भिक्षुकाय रोटिकाम् अचच्छत्	
(ग)	I. रोटिकाः II. चतुर्थी	
	खंड- ख	
2.	शुद्ध वाक्यं दृष्ट्वा अंकाः दत्तव्याः	$1 \times 4 = 4$
3.	स्वविवेकेन परीक्ष्यताम्	$1 \times$
	खंड- ग	
4.	I. चषकः II. गायंति III. घाटिका IV. खनिलम्।	$1 \times 4 = 4$
5.	स्वविवेकेन परीक्ष्यताम्	$1 \times 4 = 4$
6.	(क) चत्वारः(४)	1
	(ख)स्पर्शं व्यंजन	1
7.	(क) १. वयं नृत्यामः २. यूयम् पठथ ३. मम पुस्तकम् ४. त्वम् गच्छसि	$1 \times 4 = 4$
	(ख)१. बालकः २. लेखिका ३. सिंहः ४. त्रिचक्रिका	$1 \times 4 = 4$
	खंड- घ	
8.	(क) एकपदेन उतरत १. तरंगा २. कंदुकेन ३. स्वजीविकाम्। ४. जलविहारम्	$\frac{1}{2} \times 4 = 2$
	(ख)पूर्ण वाक्येन उतरत १. बालुकागृहं बालिकाः बालकाः च रचयंति	$2 \times 2 = 4$

	२. जनाः समुद्रतटं पर्यटनाय आगच्छन्त	
9.	१. लता	1
	२.चित्रम्	1
	३. चटका	1
	४. मोदकम्	1
10.	सः- ते	1
	ताः- सा	1
	त्वम् - यूयम्	1
	एताः - एषा	1
	तव- युत्थाकम्	1
	अस्माकम्- मम	1
11.	१. सङ्गमः २. प्रायद्वीपः ३. पर्यटनाय ४. क्रीडा ५. बङ्गोपसागर	1 X 5 = 5
12.	समुद्र तटः - पर्यटनाय	1
	क्रीडनकम् - खेलनाय	1
	दुग्धम् - पोषणाय	1
	दीपकः - प्रकाशाय	1
	विधा- ज्ञानाय	1

Name of Teacher:- Mr. C.K.Yadav

Designation:- TGT(Sanskrit)

Vidyalaya:- Kendriya Vidyalaya Khagaria

Mob:- 9471825269